

וכאשר דברנו פה במעשה התרפים מהגאון פינטו וצוק"ל נספר בזה
צוק"ל נספר בזה מעשה נורא מהגאון הקדוש בעל גור
ארי' על התורה איך הוציא יקר מזולל טהור מטמא :

בימי הגור ארי' בשבתו על מדין בפראג הבירה היה שם
איש אחד נגיד ומעשהו (קמיסאהנען) ולו בן עילוי אשר
הופיע בכל הקרי' לנר ישראל ועודנו במבחר עלומי
שנותיו כבן י"ב שנה השתדל להיות תלמיד מובהק
להגאון הגור ארי' זצ"ל. וה' לו כבן. והנה בין הסוחרים
ממדינות שונות אשר התגוררו בבית הקאמיסינער
הנ"ל אבי העילוי הנעלה היו שמה שני גבירים והשפיעו
רוב הרווחה אל הקאמיסינער הנ"ל בקנותם סחורות
למכביר על ידו והמה השתעשעו עם העלם העילוי כל
עת היותם שמה ופעם בפעם נתנו לו מתנות גדולות
למען השיבו אליהם בקירוב דעתו וכל המתנות היו
למראה

עיני אבי העלם אך לא שת לבו עליהם למאומה ויהי
כאשר היה לבס גם עם הקאמיסינער אבי העלם
והרגילו עד מאוד עם העלם בעצמו אמר אחד משני
הגבירים הנזכרים אל אבי העלם אם יש את נפשך תן
לבך אל התקוה הנעימה והטה און קשבת לדברינו
ולבבינו ירחש שידוך יקר עבור בנך עם גביר עצום מופלג
אשר אין לו אך עלמה אחת יחידה ויפהפיה זולתה אין
לו בן או בת. ולמי כל הונו ורכושו ולמי כל חמדת סגולת
אוצרותיו אם לא לבנך יהיו והנה הוא מעיר פלוני ושמו
פב"פ. ואחרי ההצעה הזאת בלכתו אל השוק חקר אבי
העלם על שם הגביר אשר הציעו לפניו וכולם פה אחד
הגביר הזה מעיר פלוני עפרות זהב לו ואמת הדבר כי יש
לו בת יחידה ונפשו ערגה להצליח אותה בגבר מאושר

אשר בתורת ה' חפצו. ועוד לא שקט רוחו וילך לדרוש עצת ד' אל הרב דשם הוא הגאון הקדוש בעל גור ארי' כי מלבד אשר מהנכון
היה לשאול את פי קדשו להיותו מארא דאתרא וצדיק העיר הלא כאב את בנו רצה גם הוא את טוב העלם הנבחר הזה אשר יצק מים
על ידו. ובפי הרב הקדוש מצא מענה נכונה לטוב באמרו כי השידוך הזה נכון הוא מעם ד' לעשותו. ובבואו הביתה שאלוהו הסוחרים
אשר הציעו לפניו את השידוך האם חקרת ודרשת על הענין וישיב אותם דבר כאשר עם לבבו. ויוסף האחד להגיד אם כן דע איפוא כי
אנכי בעצמי הוא הגביר אשר צללו אזניך לקול תהלתו מכנף הארץ. וילך שנית אל הרב הגאון לשאול בעצתו ויסכים על זה. ולא אחרו
הגבירים הנזכרים ללכת אחרי אבי העלם אל הרב

וכאשר דברנו פה במעשה התרפים מהגאון פינטו וצוק"ל נספר בזה
מעשה נורא מהגאון הקדוש בעל גור ארי' על התורה איך
הוציא יקר מזולל טהור מטמא :

בימי הגור ארי' בשבתו על מדין בפראג הבירה היה שם איש אחד
נגיד ומעשהו (קמיסאהנען) ולו בן עילוי אשר הופיע בכל
הקרי' לנר ישראל ועודנו במבחר עלומי שנותיו כבן י"ב שנה השתדל
להיות תלמיד מובהק להגאון הגור ארי' זצ"ל. וה' לו כבן. והנה בין
הסוחרים ממדינות שונות אשר התגוררו בבית הקאמיסינער הנ"ל אבי
העילוי הנעלה היו שמה שני גבירים והשפיעו רוב הרווחה אל
הקאמיסינער הנ"ל בקנותם סחורות למכביר על ידו והמה השתעשעו
עם העלם העילוי כל עת היותם שמה ופעם בפעם נתנו לו מתנות
גדולות למען השיבו אליהם בקירוב דעתו וכל המתנות היו למראה
עיני אבי העלם אך לא שת לבו עליהם למאומה ויהי כאשר היה לבס
גם עם הקאמיסינער אבי העלם והרגילו עד מאוד עם העלם בעצמו אמר
אחד משני הגבירים הנזכרים אל אבי העלם אם יש את נפשך תן לבך
אל התקוה הנעימה והטה און קשבת לדברינו ולבבינו ירחש שידוך
יקר עבור בנך עם גביר עצום מופלג אשר אין לו אך עלמה אחת
יחידה ויפהפיה זולתה אין לו בן או בת. ולמי כל הונו ורכושו ולמי
כל חמדת סגולת אוצרותיו אם לא לבנך יהיו והנה הוא מעיר פלוני
ושמו פב"פ. ואחרי ההצעה הזאת בלכתו אל השוק חקר אבי העלם
על שם הגביר אשר הציעו לפניו וכולם פה אחד הגביר הזה מעיר
פלוני עפרות זהב לו ואמת הדבר כי יש לו בת יחידה ונפשו ערגה
להצליח אותה בגבר מאושר אשר בתורת ה' חפצו. ועוד לא שקט רוחו
וילך לדרוש עצת ד' אל הרב דשם הוא הגאון הקדוש בעל גור ארי'
כי מלבד אשר מהנכון היה לשאול את פי קדשו להיותו מארא דאתרא
וצדיק העיר הלא כאב את בנו רצה גם הוא את טוב העלם הנבחר הזה
אשר יצק מים על ידו. ובפי הרב הקדוש מצא מענה נכונה לטוב
באמרו כי השידוך הזה נכון הוא מעם ד' לעשותו. ובבואו הביתה
שאלוהו הסוחרים אשר הציעו לפניו את השידוך האם חקרת ודרשת
על הענין וישיב אותם דבר כאשר עם לבבו. ויוסף האחד להגיד אם
כן דע איפוא כי אנכי בעצמי הוא הגביר אשר צללו אזניך לקול
תהלתו מכנף הארץ. וילך שנית אל הרב הגאון לשאול בעצתו ויסכים
על זה. ולא אחרו הגבירים הנזכרים ללכת אחרי אבי העלם אל הרב
הגאון

פאר מקדושים

הגאון בעל גור ארי' ושמה היה גם העלם החתן ולפני הגאון תקעו כף בקישורי חיתון כדת. וכתבי התנאים קרא הגור אריה בעצמו ויאמר מז"ט ועשו משתה ושמחה. והחתן דרש בחריפות ויואלו הגבירים לשבת עוד ימים אחדים והשתעשעו עם החתן וכהפנותם ללכת לדרכם בקשו מאבי החתן כי ישלח את החתן עמהם אל בית המחותן למען תכיר אותו גם הכלה והמחותנת. ולא נתנו רצונו לשלוח את בנו אהובו על פני השדה מרחק רב כזה קודם החתונה והפצירו בו האנשים עד כי לא יכול לשאת פניו וילך לדרוש עצת הגאון הגור ארי' והסכים גם על זה לשלוח החתן עמהם לבית המחותן כי יתמהמה שמה כמו ירחים שנים או שלשה ובתוך כך יגיע לשנת השלש עשר: והנה האנשים הנזכרים הביאו את העלם מרחק אל מגדל גדול ויוליכוהו בכל חדריו על כולמו צל כבוד תתחופף וילך אנה ואנה ולא ראה לעיניו לא כלה ולא מחותנת או בני בית כאשר חשב בנפשו וידמה בלבבו כי יבואו ראשי העיר לכבודו ויפלפל עם הרב דשם בתורת ד' והנה הכל אך לשוא והדלת סוגר על מסגר ואך האיש אשר אמר כי הוא המחותן יצא ובא אליו פעמים ושלש בכל יום לדבר אתו. ולא יכול הנער להתאפק וישאלהו מה זאת כי אינני רואה מאומה ויחזק בידו ויוליכוהו עוד חדר לשמה חדר קטן מלא ספרים ראשונים ואחרונים ויאמר מה לך יותר בני הא לך ספרים בהם תהגה לכל ישעך וחפצך כאשר תאווה נפשך:

ונציגה עתה להנפש ממקרה הבן יקיר והאסון הנורא ונספר מפצעי האיש אשר הוא יחידו לו אהוב וחביב לכל ישראל. בן פורת. מחמד כל נפשו וחיי רוחו אשר לדאבון לב וכליון עינים עמד יד דרך מצפה להשיג מכתב מאתו ואין:

הגאון בעל גור ארי' ושמה היה גם העלם החתן ולפני הגאון תקעו כף בקישורי חיתון כדת. וכתבי התנאים קרא הגור אריה בעצמו ויאמר מז"ט ועשו משתה ושמחה. והחתן דרש בחריפות ויואלו הגבירים לשבת עוד ימים אחדים והשתעשעו עם החתן וכהפנותם ללכת לדרכם בקשו מאבי החתן כי ישלח את החתן עמהם אל בית המחותן למען תכיר אותו גם הכלה והמחותנת. ולא נתנו רצונו לשלוח את בנו אהובו על פני השדה מרחק רב כזה קודם החתונה והפצירו בו האנשים עד כי לא יכול לשאת פניו וילך לדרוש עצת הגאון הגור ארי' והסכים גם על זה לשלוח החתן עמהם לבית המחותן כי יתמהמה שמה כמו ירחים שנים או שלשה ובתוך כך יגיע לשנת השלש עשר: והנה האנשים הנזכרים הביאו את העלם מרחק אל מגדל גדול ויוליכוהו בכל חדריו על כולמו צל כבוד תתחופף וילך אנה ואנה ולא ראה לעיניו לא כלה ולא מחותנת או בני בית כאשר חשב בנפשו וידמה בלבבו כי יבואו ראשי העיר לכבודו ויפלפל עם הרב דשם בתורת ד' והנה הכל אך לשוא והדלת סוגר על מסגר ואך האיש אשר אמר כי הוא המחותן יצא ובא אליו פעמים ושלש בכל יום לדבר אתו. ולא יכול הנער להתאפק וישאלהו מה זאת כי אינני רואה מאומה ויחזק בידו ויוליכוהו עוד חדר לשמה חדר קטן מלא ספרים ראשונים ואחרונים ויאמר מה לך יותר בני הא לך ספרים בהם תהגה לכל ישעך וחפצך כאשר תאווה נפשך:

ונציגה עתה להנפש ממקרה הבן יקיר והאסון הנורא ונספר מפצעי האיש אשר הוא יחידו לו אהוב וחביב לכל ישראל. בן פורת. מחמד כל נפשו וחיי רוחו אשר לדאבון לב וכליון עינים עמד יד דרך מצפה להשיג מכתב מאתו ואין:

אבי החתן זלו עיניו למרום. כי ישיג אך למצער מכתב מבנו האהוב. והנה עבר ירחים ארבעה וממנו לא ידע מכתב אין גם בשורה נשמעה. ויבכה במר שיחו פעמים אין מספר כל יום לפני הגאון הגור ארי' והגאון הוסיף אומץ רוחו והרבה לתת לו תקוה לאמר כי לנער אין דבר. והוא הלך כמשתגע. גם כל יודעיו ומכיריו אותו והרעיו ויתלוננו על הגאון הנ"ל כי הכל בהסכמתו היתה. ואין לתאר ולצייר עצבון רוח ושביר לב אבי החתן ואמו כי חשך משחור תארים ולא נתנו שנה לעיניהם ולעפעפם תנומה וישאבו בכי דמעתם כמעין נוזלים. אולם גם הגאון ההוא לא שקט ולא נח מהרבות בתפלה ותחנונים ותקצר נפשו בעמל הזה ועל עצמו חרה לו עד מאוד כי שגה כל כך ברואה והבקיע חלוני רקיע בצום בכי ובמספד ואל לב

אבי החתן הפיח תמיד רוחות בטחון ועוז כי יבא הנער שלם אל ביתו בלי שום פגע רע:

ונשובה עתה לדבר בהעלם החתן. והאסון מה נורא בבואו אל חדר האחרון הקטן הנזכר עוד לא עבר מהספ והלאה נסגר הדלת בעדו ונעל. והנה קול קורא באזניו אוי ואבוי גם אתה חלית כמוני אומלל אתה בבואך ועודך חיים לא תצא מזה. ויחריש הנער משתאה לדעת ברעיונות מבהילות קול מי זה הוא וישא עיניו וירא ראש אחד זקן מאוד אך ראש בלי חומר וגוי' ראה לעיניו והוא המדבר אליו מי יש לך פה כלה, מחותנת, או מחותן, איה איפוא הם. אך לילית דגרה בצלה מקום טומאה הוא זה. וכל אלה אשר אתה ראית בעיניך כומרים צודדי נפשות לפורחות הנמו. ואין בזה אך אפוד ותרפים. ויקרב אצלו ויוסף הראש הזה להודיעו גם אנכי הייתי עילוי ובמבחר עלומי שנותי רשת הכינו לפעמי וילכדוני במכמרתם לעבוד פה להם לאלוה כי שמוות הטומאה להם מן התרפים אשר לירבעם ובכל שמונים שנה יכרתו ראש עילוי אחד אשר היא בכור בן בכור ביום הגיעו לשלשה עשר שנים ויום אחד ויניחו השמות הטומאה תחת לשונו והוא יגיד להם האותות לאחור ויחיש עתידות למו. ויען כי עתה תמו ימי שני עבודתי לקחו אותך תחתני וראה גם ראה כי מוסכים לי נסך ונרות הרבה הדולקים בחדר הזה ובתוך אשר נבהל העלם מלשמוע שאל את הראש הזה אם כן איפוא הודיעני מה אעשה היש תרופה למכתי. ויאמר אין טוב כי המלט תמלט על נפשך דרך החלון הזה ואם אינך ממלט נפשך הלילה מחר אתה מומת. אך איעצך ויהי ד' בעוזריך, בעת תברח מהחלון הזה קח אותי על זרועותיך למען אודיעך הדרך בה תלך כי לולי זאת לא תלך לבטח דרכך כי אם יבא איש ושאל אותי הלא אודיע כרגע אנה ימצאך ואם לי שומע עשה זאת בהשכל והשבע נא לי כיום כי תעשה אתי חסד לקבור את ראשי בקבר ישראל ותאמר עבורי קדיש ותעשה את הישר עבור נשמת. ובכך דרך בכחו ויברח מהחלון וראש הזה אתו, וממש הגביה עוף וימלט על נפשו ואולם פחדים הבלי רעיונים בעתוהו רעה והראש הזה צעק וזעק עתה פה על מקום פלוני רגע זו באו הכומרים לבקשך וכה וכה הבהיל אותו רגע כרגע:

ובעוד טרם אכלה דברי לגלות כבודך ולחדות נפשך הקורא לא הגיעה עוד השמחה לפרוש כנפים ונשובה להשתתף בצער כל אנשי העיר ובראשם הגאון הגור ארי' זצ"ל:

הגאון הקדוש הלזה במסתרים בכתה נפשו לפגי מעונה שמים אדון

המושעות

אבי החתן הפיח תמיד רוחות בטחון ועוז כי יבא הנער שלם אל ביתו בלי שום פגע רע:

ונשובה עתה לדבר בהעלם החתן. והאסון מה נורא בבואו אל חדר האחרון הקטן הנזכר עוד לא עבר מהספ והלאה נסגר הדלת בעדו ונעל. והנה קול קורא באזניו אוי ואבוי גם אתה חלית כמוני אומלל אתה בבואך ועודך חיים לא תצא מזה. ויחריש הנער משתאה לדעת ברעיונות מבהילות קול מי זה הוא וישא עיניו וירא ראש אחד זקן מאוד אך ראש בלי חומר וגוי' ראה לעיניו והוא המדבר אליו מי יש לך פה כלה, מחותנת, או מחותן, איה איפוא הם. אך לילית דגרה בצלה מקום טומאה הוא זה. וכל אלה אשר אתה ראית בעיניך כומרים צודדי נפשות לפורחות הנמו. ואין בזה אך אפוד ותרפים. ויקרב אצלו ויוסף הראש הזה להודיעו גם אנכי הייתי עילוי ובמבחר עלומי שנותי רשת הכינו לפעמי וילכדוני במכמרתם לעבוד פה להם לאלוה כי שמוות הטומאה להם מן התרפים אשר לירבעם ובכל שמונים שנה יכרתו ראש עילוי אחד אשר היא בכור בן בכור ביום הגיעו לשלשה עשר שנים ויום אחד ויניחו השמות הטומאה תחת לשונו והוא יגיד להם האותות לאחור ויחיש עתידות למו. ויען כי עתה תמו ימי שני עבודתי לקחו אותך תחתני וראה גם ראה כי מוסכים לי נסך ונרות הרבה הדולקים בחדר הזה ובתוך אשר נבהל העלם מלשמוע שאל את הראש הזה אם כן איפוא הודיעני מה אעשה היש תרופה למכתי. ויאמר אין טוב כי המלט תמלט על נפשך דרך החלון הזה ואם אינך ממלט נפשך הלילה מחר אתה מומת. אך איעצך ויהי ד' בעוזריך, בעת תברח מהחלון הזה קח אותי על זרועותיך למען אודיעך הדרך בה תלך כי לולי זאת לא תלך לבטח דרכך כי אם יבא איש ושאל אותי הלא אודיע כרגע אנה ימצאך ואם לי שומע עשה זאת בהשכל והשבע נא לי כיום כי תעשה אתי חסד לקבור את ראשי בקבר ישראל ותאמר עבורי קדיש ותעשה את הישר עבור נשמת. ובכך דרך בכחו ויברח מהחלון וראש הזה אתו, וממש הגביה עוף וימלט על נפשו ואולם פחדים הבלי רעיונים בעתוהו רעה והראש הזה צעק וזעק עתה פה על מקום פלוני רגע זו באו הכומרים לבקשך וכה וכה הבהיל אותו רגע כרגע:

ובעוד טרם אכלה דברי לגלות כבודך ולחדות נפשך הקורא לא הגיעה עוד השמחה לפרוש כנפים ונשובה להשתתף בצער כל אנשי העיר ובראשם הגאון הגור ארי' זצ"ל:

הגאון הקדוש הלזה במסתרים בכתה נפשו לפגי מעונה שמים אדון

המושעות

פאר מקדושים

המושעות ויום אחד לפני בוא העלם לשלום קרא צום ונקהלו כל אנשי העיר אנשים ונשים וטף אל תוך ביהכ"נ הגדולה וצוה לומר ספר ראשון שבהלים בציבור ואמרו כולם בכוונת הלב ואחר סיום הספר אמר הגאון עוד לא בא העלם. לכן מורי ורבותי אומר לכם דברי כבושין תוכחת מוסר באימא ובמורא שמים עד כי נפל פחד ד' על כל אחד ואחד ואח"כ צוה לומר ספר השני שבתהלים ואחר הסיום הביטו כה וכה והעלם עוד איננו דרש שנית ברבים כבראשונה ויאמר ספר השלישי בעצמו לפני התיבה בפסוק כמנהג ותקע בשופר ואחר הובא העלם בעד החלון אל הגאון הקדוש וכל העם רואים ויחרדו לראותו ויספר העלם כל המעשה באזני כל הקהל והראש הנזכר הביא אתו אל רבו הגאון הקדוש ויען בקול גדול אבל מן השמים היתה זאת למען הוציא טהור מטמא ולהציל עוד כמה נפשות מישראל אשר ארבו עד נצח כי עתה גם השמות הטומאה כולמו לקחתי מאתם ויקח את השמות אשר מתחת לשונו בהראש הנזכר ויקרעם לקרעים ואת הראש הבטיח לפני כל קהל ישראל כי יתקן אותו ויאמר בעצמו קדיש עבדו. ונודע אז מפי העלם כי מן השמים הודיעו את הגאון הקדוש אחרי צאת העלם מהעיר מן המעשה והלאה נדע את כל אשר נעשה והנה בלילה הזה חזה העלם בעיניו את זקנו הנפטר כי בא אליו ויקחהו בעד החלון וינשאהו דרך כפרים ועיירות מרחק הרבה הזה מהלך חודש ימים בלילה הזה חזה העלם בעיניו את זקנו הנפטר כי בא אליו ויקחהו בעד החלון וינשאהו דרך כפרים ועיירות מרחק הרבה הזה מהלך חודש ימים בלילה אחת עד כי בא לשלום אל ביתו והכל היתה על ידי תפלת הגאון הקדוש הנ"ל:

הגאון הקדוש

המושעות ויום אחד לפני בוא העלם לשלום קרא צום ונקהלו כל אנשי העיר אנשים ונשים וטף אל תוך ביהכ"נ הגדולה וצוה לומר ספר ראשון שבהלים בציבור ואמרו כולם בכוונת הלב ואחר סיום הספר אמר הגאון עוד לא בא העלם. לכן מורי ורבותי אומר לכם דברי כבושין תוכחת מוסר באימא ובמורא שמים עד כי נפל פחד ד' על כל אחד ואחד ואח"כ צוה לומר ספר השני שבתהלים ואחר הסיום הביטו כה וכה והעלם עוד איננו דרש שנית ברבים כבראשונה ויאמר ספר השלישי בעצמו לפני התיבה בפסוק כמנהג ותקע בשופר ואחר הובא העלם בעד החלון אל הגאון הקדוש וכל העם רואים ויחרדו לראותו ויספר העלם כל המעשה באזני כל הקהל והראש הנזכר הביא אתו אל רבו הגאון הקדוש ויען בקול גדול אבל מן השמים היתה זאת למען הוציא טהור מטמא ולהציל עוד כמה נפשות מישראל אשר ארבו עד נצח כי עתה גם השמות הטומאה כולמו לקחתי מאתם ויקח את השמות אשר מתחת לשונו בהראש הנזכר ויקרעם לקרעים ואת הראש הבטיח לפני כל קהל ישראל כי יתקן אותו ויאמר בעצמו קדיש עבדו. ונודע אז מפי העלם כי מן השמים הודיעו את הגאון הקדוש אחרי צאת העלם מהעיר מן המעשה והלאה נדע את כל אשר נעשה והנה בלילה הזה חזה העלם בעיניו את זקנו הנפטר כי בא אליו ויקחהו בעד החלון וינשאהו דרך כפרים ועיירות מרחק הרבה הזה מהלך חודש ימים בלילה אחת עד כי בא לשלום אל ביתו והכל היתה על ידי תפלת הגאון הקדוש הנ"ל:

ויוצא לנו ממעשה זה לדעת איך תגדל מחשבה מעולה בחכמה העליונה ולא אלמן ישראל מצדיקים בכל דור ודור שיראו על ידו אותות ומופתי כל בני אדם:

אחרי צאת העלם מהעיר מן המעשה והלאה נדע את כל אשר נעשה והנה בלילה הזה חזה העלם בעיניו את זקנו הנפטר כי בא אליו ויקחהו בעד החלון וינשאהו דרך כפרים ועיירות מרחק הרבה הזה מהלך חודש ימים בלילה אחת עד כי בא לשלום אל ביתו והכל היתה על ידי תפלת הגאון הקדוש הנ"ל:

ויוצא לנו ממעשה זה לדעת איך תגדל מחשבה מעולה בחכמה העליונה ולא אלמן ישראל מצדיקים בכל דור ודור שיראו על ידו אותות ומופתי כל בני אדם: